

1. sz. körlevél

***A Magyar Költészet Műfajai és
Formatípusai a 17. században***
(RMKT XVII. század)
tudományos ülészak

Szeged, 2003. május 15 - 17.

Kedves Kollégák!

Ebben az első körlevelünkben örömmel értesítjük arról, hogy az MTA Irodalomtudományi Intézet Reneszánsz Osztálya, továbbá az egyetemek régi magyar irodalom tanszékei hagyományos konferenciájukat 2003. májusában Szegeden rendezik meg. A szegedi tanszék örömmel vállalkozik a lebonyolításra, hiszen – ha az 1997-ben Kolozsvárott tartott nemzetközi összejöveteltől eltekintünk – az utóbbi években nem volt lehetősége arra, hogy vendégül láthassa a régi magyarosok közösségét. A konferencia témáját az előzetes megbeszélések tisztázták, ezeken született megállapodás arról, hogy a 17. századi magyar költészet kerüljön terítékre. Javaslatunk az, hogy

**A magyar költészet műfajai és formatípusai a 17. században
(RMKT XVII. század)**

címmel tartjuk meg tudományos tanácskozásunkat.

A címet és a címben már sugallt megközelítésmódokat az alábbiak indokolják. Köztudott, hogy a Régi Magyar Költők Tára XVII. századi sorozatának bő negyven éve folyó munkálatai a végükhöz közelednek. Belátható időn belül a kezünkben lesz valamennyi XVII. századi magyar verses szöveg kritikai kiadása. Ez a hatalmas (s praktikus szempontokból immár kényelmesen kutatható) corpus munkára kell hogy sarkalljon bennünket: itt az ideje, hogy módszeres vizsgálat tárgyává tegyük az összegyűlt anyagot, hogy megkezdjük a XVII. századi magyar költészet történetének újírását. Találkozónk tehát azzal a nem titkolt céllal szerveződik, hogy új lendületet adjon ennek a (számos területen már megkezdődött) munkának, s hogy (egyelőre csupán egy találkozás erejéig, de hosszú távú terveket és együttműködést is remélve) koncentrálja a rendelkezésre álló kutatói erőket. Ennek jegyében a konferencia szervezői a textológiai-filológiai célú, az interpretatív irányultságú és az irodalomtörténeti érdekeltégű kérdésirányokat (egymást szervesen kiegészítő voltak miatt) egyaránt kitüntetett fontosságúaknak tekintik. Ebből a megközelítésből konkrétan az alábbi témakörökben várjuk mindazok jelentkezését, akik úgy gondolják, hogy meghallgatásra méltó mondandójuk van.

Textológiai problémák, a corpus teljessé tétele: bár az egyes kötetek összeállítását hatalmas forrásfeltáró munka, a szövegek gondos számbavétele előzte meg, már Stoll Béla bibliográfiájában olvasható kiegészítések is arra biztatnak bennünket, hogy felszólítsunk mindenkit: hozzuk össze mindazt, ami félretett céduláinkon összehozásra vár, s ezek révén tegyük valóban csaknem teljessé a versanyagot. Egy esetleges pótkötet megjelentetését sem

kizárva, szívesen látnánk tehát lappangó szövegeket, vagy szövegvariánsokat bemutató, vagy éppen a végleges lezárás nehézségeit feltáró dolgozatokat. Kiegészítések, javítások, pótlások, a szövegkiadás újabb elméleteit követő megfontolások, az elektronikus kiadások kérdései, adatbázisok építése – mindezen megközelítésektől nem csupán a corpus tökéletesebbé tételét, illetve az ahhoz való hozzáférés megkönnyítését reméljük, hanem újszerű interpretációs stratégiák felmerültét is.

Örömmel fogadjuk azokat a dolgozatokat is, amelyek egy vagy több konkrét szöveg értelmezésére tesznek kísérletet. A retorikatörténeti kutatások a közelmúltban igen jelentős eredményeket hoztak: különösen fontos lenne tudnunk, hogy az egyre pontosabban kirajzolódó retorikatörténeti háttér regulái mi módon érvényesültek a korabeli honi praxisban, illetve, hogy milyen poétikai konvenció-rendszereket alakított ki a hazai gyakorlat maga. Ezen belül a következő nagyon konkrét kérdésköröket javasoljuk megvitatásra:

Metrikai problémák: magyar nyelvű előzmények és idegen minták. Szabályszerűségek és a szabályoktól való eltérések, formateremtő eljárások. A nagytömegű versvizsgálat kérdésfelvetései és lehetőségei; a XVII. századi metrikai repertórium kérdése.

Versszerzés és költészetelmélet: az irodalmi önszemlélet, önreflexió és az irodalomértés kérdései, a szerző és közönsége. A költészet retorizáltsága (retorikaismeret, irodalomelméleti kézikönyvek), imitáció, a szerkezet kérdései, szólások, formulák és toposzok; kéziratos és nyomtatott terjesztés; vendégszövegek, textológiai problémák.

Műfaji kérdések. Világi és felekezeti jellegű költészet: a téma és variáció kérdése. Az egyházi énekköltészet formaelvei a XVII. században, az egyéni vallásosság és a közösségi énekköltészet viszonya, az ún. inspirált költészet poétikája.

A költészet mint játék (*lusus poetici*): kombinatorika a költészetben, a proteusz-vers. A nyelvi szkepszis, a nyelv és határai. Az adott anyagon belül – vagy esetleg távolabb – a magyar–latin kétnyelvűség kérdéseinek vizsgálata.

Mint a fentiekből kitetszik, kitüntetett örömmel fogadjuk mindazon dolgozatokat, amelyek (most, az új irodalomtörténet munkálatai megkezdése előtt illetve közben) új meglátásokkal gazdagítják, árnyalják vagy rajzolják újra a XVII. század költészetéről jelenleg fennálló irodalomtörténeti képünket. A terep e tekintetben beláthatatlanul hatalmas. E vonatkozásban ezúttal csupán arra hívnánk fel a figyelmet, hogy a XVII. századi corpus ez idő szerint még azt az első, érzékelő (de tanulásaiban roppant messzire vezető) áttekintést is nélkülözni kénytelen, amit a XVI. századi anyagra nézve a RPHA már kidolgozott. Az anyag alapos metrikai, műfaji, retorikai, tropológiai, hatástörténeti megközelítései nagyban segíthetnék ezen alapvető lemaradásunk leküzdését – s az előző akadémiai szintézis által ránk örökített, átfogó, s valljuk be: kínzó kérdésekkel (középkoriasság, provincializmus, Balassi-utóélet, manierizmus, közköltészet, magyar barokk etc.) való szembenézést is.

A rendezvény helyszíne: a Szegedi Tudományegyetem Aulája
(Szeged, Dugonics tér 13.)

A konferencia tudományos titkára Szilasi László (szisi@hung.u-szeged.hu), szervezőtitkára pedig Sántha Teréz (MTA Irodalomtudományi Intézete, 1118 Budapest, Ménesi út 11–13., **új telefonszám: 279-2775, 279-2760**).

Várunk tehát mindenkit Szegedre, s kérjük, hogy akik előadással jelentkeznek, azok f. év **december 31-ig** jelezzék ezen szándékukat, illetve előadásuk címét és rövid szinopszisát Szilasi Lászlónak.

A tudományos program május 15-én (csütörtökön) a kora délutáni órákban kezdődik és május 17-én (szombaton) estig tart. A konferenciát a szokásos fogadás, koncert és társasvacsora egészíti ki.

További részletes információkat (szállás, költségek stb.) 2. sz. körlevelünk fog tartalmazni, s ahhoz csatoljuk majd a jelentkezési lapot is.

Szeged, 2002. október hó

A Szervezőbizottság nevében:

Jankovics József
osztályvezető
s. k.

Balázs Mihály
tanszékvezető
s. k.

Ötvös Péter
a szervezőbizottság elnöke
s. k.

Szilasi László
tudományos titkár
s. k.